

JENEI TERÉZ

Nyíregyházi Főiskola, Tanítóképző Intézet

**A szabad függő beszéd mint stílusalakító tényező Krúdy
Gyula: *Napraforgó* című regényében**

Kulcsszavak: *szabad függő beszéd, szövegepítő elem, kompozíció, hős, narrátor*

Az előadás a szabad függő beszéd (SZFB) grammatikai és stilisztikai megközelítéséből indul ki, megállapítja, hogy a SZFB rendelkezik nyelvi jelzésekkel: igeidőhasználat, referenciális és deiktikus eltolódások, beszélt nyelvre jellemző stílusjegyek (Murvai 1980, Kocsány 1996).

A SZFB (vagy szabad függő gondolat) a magyar irodalomban a századfordulón és a két világháború közötti időszakban válik ismert írói eljárássá, szorosan összefügg a széppróza lirizálásával, s Krúdy Gyula elbeszélő technikájának is feltűnő jellegzetessége.

Az előadás arra keresi a választ, milyen szerepe van a SZFB-nek a Napraforgó című Krúdy-regény kompozíciójának alakításában, hogyan fonódik össze a SZFB-ben a narrátor reflexiója a hős(ök) monológjával, milyen nyelvi stílusjegyekkel írható le a SZFB.

A regényszöveg makro-, mezo- és mikroszintjén elvégzett vizsgálatok alapján arra a következtetésre jut, hogy a Napraforgóban a SZFB a szubjektívizálás, az

1. MAGYAR NYELV- ÉS SZÖVEGVIZSGÁLAT

időtlenítés. az egyidejű hangulatteremtés eszköze. olyan szövegépítő elem, amely a regény szerkezetét is befolyásolja.